

«Η Ελλάδα ως Διεθνής Διαμετακομιστικός Κόμβος Ταχυδρομικών Αντικειμένων»

Ομιλία του Καθηγητή Νικήτα Αλεξανδρίδη, Προέδρου της ΕΕΤΤ,
στην Ημερίδα «Οι Εξελίξεις στην Ταχυδρομική Αγορά: Ρυθμιστικές Παρεμβάσεις και
Προοπτικές Ανάπτυξης»
Αθήνα 18-3-2009

Κυρίες και Κύριοι,

Αισθάνομαι ιδιαίτερη τιμή και χαρά που βρίσκεστε σήμερα εδώ μαζί μας για να συζητήσουμε για το παρόν και το μέλλον του ταχυδρομικού τομέα στην Ελλάδα.

Όπως γνωρίζετε, μέσα από μία διαδικασία σταδιακής απελευθέρωσης του τομέα, που έχει αρχίσει από το 1997, βρισκόμαστε σήμερα στο τελικό στάδιο αφού με την 3^η Ταχυδρομική Οδηγία του 2008, όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ θα πρέπει να ανοίξουν πλήρως την ταχυδρομική αγορά στον ανταγωνισμό, καταργώντας το μονοπώλιο του Δημόσιων Παρόχων από 1/1/2011 για τα παλαιά κράτη μέλη και από 1/1/2013 για τα νέα κράτη μέλη, την Ελλάδα και το Λουξεμβούργο.

Είναι συνεπώς ιδιαίτερα σημαντικό πιστεύω για τον αποτελεσματικό σχεδιασμό της επόμενης φάσης, να υπάρξει κοινή κατανόηση όλων των εμπλεκόμενων φορέων του τομέα, σε θέματα όπως :

- τι προβλέπει η νέα (3^η) Ταχυδρομική Οδηγία,
- ποιες είναι οι ραγδαίες εξελίξεις που συντελούνται σήμερα στην Ευρώπη και
- ποια είναι η κατάσταση και οι προοπτικές της Ελληνικής Ταχυδρομικής Αγοράς.

Πριν ακούσουμε λοιπόν σήμερα τους διακεκριμένους ομιλητές μας να αναλύουν τα πιο πάνω θέματα, θα ήθελα να δούμε συνοπτικά ποια είναι η κατάσταση στην ελληνική ταχυδρομική αγορά σήμερα, τι έκανε η ΕΕΤΤ το 2008 και τι σχεδιάζει για το 2009.

1. Η Ελληνική Ταχυδρομική Αγορά σήμερα

Τα πιο πρόσφατα στοιχεία που διαθέτουμε δείχνουν ότι στο σύνολο του ελληνικού ταχυδρομικού κλάδου, κυρίαρχο μερίδιο αγοράς από πλευράς εσόδων κατέχει ο Φορέας Παροχής Καθολικής Υπηρεσίας ή ΦΠΚΥ (δηλ. ο ΕΛΤΑ) με μερίδιο 60% περίπου της συνολικής Ελληνικής ταχυδρομικής αγοράς, ενώ το υπόλοιπο 40% αφορά στους ιδιωτικούς παρόχους που δραστηριοποιούνται στην αγορά υπό καθεστώς είτε Γενικής Άδειας - Ταχυμεταφορών (39%), είτε Ειδικής Άδειας (λιγότερο από 1%).

1.1 Η αγορά της Καθολικής Υπηρεσίας (ΚΥ)

Η αγορά της ΚΥ παρουσιάζει τα εξής χαρακτηριστικά:

- Είναι μια αναπτυσσόμενη αγορά (8% μ.ο. ανάπτυξης τα τελευταία 7 χρόνια, 4% το 2007).

- Στην απελευθερωμένη αγορά Ειδικών Αδειών (δηλ. των υπηρεσιών απλού ταχυδρομείου για αντικείμενα άνω των 50 γραμμαρίων, όπως εφημερίδες, και περιοδικά) ο ανταγωνισμός είναι ουσιαστικά ανύπαρκτος (από 1% έως 4%).
- Διακινεί περιορισμένο αριθμό αντικειμένων (~60) ανά κάτοικο (κάτω του 30% του ευρωπαϊκού μ.ο.)
- Χαρακτηρίζεται από συνεχώς βελτιούμενη ποιότητα αλλά υπολειπόμενη ακόμη των στόχων.
- Σημαντικό όμως ποσοστό του πληθυσμού δεν ικανοποιείται από τις υποχρεώσεις της πενθήμερης και της κατ' οίκον διανομής.

1.2 Η αγορά Ταχυμεταφορών

Η απελευθερωμένη αγορά ταχυμεταφορών παρουσιάζει τα εξής χαρακτηριστικά:

- Είναι μια ταχύτερα αναπτυσσόμενη αγορά (13,5% μ.ο. ανάπτυξης τα τελευταία 7 χρόνια, 6,9% το 2007).
- Λειτουργεί σε ανταγωνιστικό περιβάλλον με μεγάλη διαπραγματευτική ισχύ πελατών. Η μέση τιμή ανά αντικείμενο ταχυμεταφοράς-- αν και παρουσίασε μικρή αύξηση (3,5%) το 2007 -- παραμένει χαμηλότερη από τη μέση τιμή του 2003.
- Υπάρχει υψηλός βαθμός συγκέντρωσης και μεγάλος αριθμός μικρών επιχειρήσεων. Οι 9 μεγαλύτερες επιχειρήσεις κατέχουν πάνω από το 90% της αγοράς, ενώ πάνω από 350 μικρές επιχειρήσεις μοιράζονται το 2% της αγοράς.

2. Δράσεις της ΕΕΤΤ κατά το 2008

Με βάση την ανωτέρω υφιστάμενη κατάσταση και με το βλέμμα μας στις νέες Ευρωπαϊκές Οδηγίες, η ΕΕΤΤ προγραμμάτισε και υλοποίησε το 2008 πλήθος ενεργειών, μερικές από τις οποίες θα αναφέρω εν συντομία.

2.1 Τροποποίηση του Κανονιστικού Πλαισίου

Στη συνέχεια μελέτης μας του 2008, που χρησιμοποίησε στοιχεία της ελληνικής αγοράς και άλλων επιλεγμένων ανεπτυγμένων ευρωπαϊκών χωρών, η ΕΕΤΤ συνέταξε σχέδια κανονισμών Γενικών και Ειδικών Αδειών τα οποία και έθεσε σε δημόσια διαβούλευση.

Ο μιν νέος κανονισμός Γενικών Αδειών είναι ήδη σε ισχύ από 19-1-2009 και περιέχει σειρά προβλέψεων που αναμένεται να απλοποιήσουν και να διευκολύνουν τη δραστηριοποίηση των επιχειρήσεων της αγοράς.

Όσον αφορά στο νέο κανονισμό Ειδικών Αδειών, θελήσαμε, πριν προχωρήσουμε στην έκδοσή του, να περιμένουμε και τα συμπεράσματα που θα προκύψουν από τη σημερινή ημερίδα, τα οποία θα επεξεργαστούμε για βελτιωτικές κανονιστικές ενέργειες που θα συμβάλουν στην ανάπτυξη του ανταγωνισμού και της αγοράς στο σύνολό της.

2.2 Εποπτεία της Παροχής Καθολικής Υπηρεσίας από τον ΕΛΤΑ

α) Μετρήσεις Ποιότητας ΚΥ

Για το 2008 η ΕΕΤΤ επεξεργάστηκε τις μετρήσεις του χρόνου διακίνησης της αλληλογραφίας Α' προτεραιότητας, που διενήργησε ο ΕΛΤΑ. Το ποσοστό αυτής της αλληλογραφίας που επιδιόδετα από τον ΕΛΤΑ την επόμενη ημέρα, ανήλθε για το 2008 σε 79,9%, από 78,8% το 2007, ενώ ο στόχος που είχε τεθεί στη σχετική Υπουργική Απόφαση ήταν 87%. Εδώ πρέπει να αναφέρουμε ενδεικτικά ότι μόλις 5 Κράτη Μέλη από τα 27 έχουν αντίστοιχο δείκτη ποιότητας κάτω του 80%, ενώ 15 Κράτη Μέλη έχουν αντίστοιχο δείκτη πάνω από 90%.

β) Εξαιρέσεις από τις ποιοτικές προδιαγραφές της ΚΥ

1) Τήρηση της υποχρέωσης της πενθήμερης συλλογής και διανομής

Ο ΕΛΤΑ εξαιρεί από την υποχρέωσή του (στα πλαίσια παροχής της Καθολικής Υπηρεσίας, για περισυλλογή και διανομή πέντε ημέρες την εβδομάδα) σημαντικό τμήμα του πληθυσμού, που ανέρχεται σε περίπου 7% του συνολικού πληθυσμού της Ελλάδας.

Σύμφωνα και με την Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την Εφαρμογή της Ταχυδρομικής Οδηγίας για την περίοδο 2006-2008, η Ελλάδα αποτελεί τη μοναδική χώρα των 27 Κρατών Μελών με τόσο υψηλό ποσοστό εξαιρέσεων, αφού το αντίστοιχο ποσοστό για τις υπόλοιπες χώρες (σε όσες υπάρχουν εξαιρέσεις) είναι μικρότερο του 1%.

Θεωρούμε ότι ο περιορισμός των ποιοτικών προδιαγραφών της Καθολικής Υπηρεσίας σε περιοχές που καλύπτουν εμπορικά και τεχνικά κριτήρια αλλοιώνει την καθεαυτή ουσία της Καθολικής Υπηρεσίας και είναι επιζήμιος για τους πολίτες της χώρας μας και για αυτό το λόγο έχουμε επανειλημμένως εισηγηθεί στο ΥΜΕ να επαναξιολογήσει τις εξαιρούμενες περιοχές με βάση όμως τα κριτήρια που θέτει το νομικό πλαίσιο.

2) Τήρηση της υποχρέωσης της «κατ' οίκον διανομής»

Ο ΕΛΤΑ εξαιρεί επίσης από την υποχρέωσή του ένα ακόμη σημαντικότερο τμήμα του πληθυσμού το οποίο εκτιμάται σε 20%, όπου η επίδοση πραγματοποιείται σε υπαίθριες γραμματοθυρίδες ή άλλες εγκαταστάσεις.

Σύμφωνα και με την 3^η Ταχυδρομική Οδηγία, αυτή η απαίτηση για την κατ' οίκον διανομή, αποτελεί βασική ποιοτική παράμετρο της ΚΥ, η οποία επίσης προβλέπει ότι οι οποιοσδήποτε εξαιρέσεις θα πρέπει να καθορίζονται από την Ρυθμιστική Αρχή. Αυτό όμως δεν μπορεί να εφαρμοστεί σήμερα, καθόσον δεν έχει δοθεί ακόμα στην ΕΕΤΤ η αντίστοιχη αρμοδιότητα.

Η ΕΕΤΤ διενήργησε αυτοψίες σε περιοχές όπου η διανομή δεν πραγματοποιείται κατ' οίκον αλλά σε γραμματοθυρίδες και προχώρησε σε αντίστοιχες ακροάσεις και τα σχετικά πορίσματα έχουν ήδη σταλεί στο Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών. Εδώ θα ήθελα επίσης να τονίσω ότι, κατ' εξαίρεση, η ΕΕΤΤ δεν έχει την αρμοδιότητα επιβολής κυρώσεων στον ΕΛΤΑ, παρά μόνο υποβολής εισήγησης στον ΥΜΕ, ο οποίος και τελικά αποφασίζει.

2.3 Υποβολή προτάσεων τροποποίησης του Νομικού Πλαισίου

Για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των δυσλειτουργιών της αγοράς είναι απαραίτητη η τροποποίηση του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου αρμοδιότητας ΥΜΕ και για αυτό το λόγο η ΕΕΤΤ έχει υποβάλει στο ΥΜΕ πλήθος προτάσεων όπως:

- Για νέα Υπουργική Απόφαση ποιότητας
- Για νέο «Χάρτη Υποχρεώσεων προς τον καταναλωτή» από τον ΕΛΤΑ
- Για νέο τρόπο επιβολής προστίμων (ώστε να συμπεριλαμβάνεται και ο ΕΛΤΑ) και αποτελεσματικότερη διάρθρωση του ύψους των
- Για καθορισμό διαδικασίας προσφυγής
- Για ενίσχυση των αρμοδιοτήτων ΕΕΤΤ, ειδικά σε θέματα ρύθμισης της Καθολικής Υπηρεσίας
- Για άρση δυσχερειών στην απόκτηση αδειών φορτηγών ΙΧ από ταχυδρομικές επιχειρήσεις
- Για αύξηση του ορίου βάρους αντικειμένων ταχυμεταφοράς

Για την ώρα δεν έχουμε συγκεκριμένα αποτελέσματα από το Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών

2.4 Ελεγκτικές δράσεις ΕΕΤΤ

Το 2008, η Διεύθυνση Ταχυδρομείων της ΕΕΤΤ, διαχειρίστηκε 167 καταγγελίες, εκ των οποίων περί το 60% αφορούσαν πλημμέλεια στην παροχή ταχυδρομικών υπηρεσιών από τον ΕΛΤΑ. Οι ελεγκτικές δράσεις της ΕΕΤΤ εντατικοποιήθηκαν το 2008 και έγιναν περίπου 450 έλεγχοι σε εγγεγραμμένες και μη εγγεγραμμένες επιχειρήσεις στο Μητρώο ταχυδρομικών επιχειρήσεων της ΕΕΤΤ. Ειδικότερα, για τις εγγεγραμμένες στο Μητρώο εταιρείες, έχει ελεγχθεί από την ΕΕΤΤ το σύνολο των 274 ενεργών επιχειρήσεων. Οι 66 μεγαλύτερες επιχειρήσεις από αυτές, με συνολικό τζίρο που αντιπροσωπεύει το 98% της ταχυδρομικής αγοράς, έχουν ελεγχθεί με επιτόπου παρουσία στελεχών της ΕΕΤΤ και Ορκωτού Ελεγκτή-Λογιστή.

Τα αποτελέσματα των προαναφερθέντων ελέγχων συνοψίζονται ως ακολούθως:

- Διαγραφή 14 ταχυδρομικών επιχειρήσεων από το Μητρώο που τηρείται στην ΕΕΤΤ.
- Κλήση σε ακρόαση 100 επιχειρήσεων για μη συμμόρφωση με την κείμενη νομοθεσία.
- Αποστολή επιστολών σε 84 επιχειρήσεις για τη συμμόρφωσή τους προς το κανονιστικό πλαίσιο
- Περαιτέρω διερεύνηση παράνομης δραστηριότητας σε 76 ακόμη επιχειρήσεις κατά το 2009, με παράλληλη κοινοποίηση στα οικεία επιμελητήρια.

3 Δράσεις που προγραμματίζει η ΕΕΤΤ για το 2009

3.1 Προσαρμογή στη νέα Ταχυδρομική Οδηγία

Έχουμε θέσει ως στόχο την προετοιμασία και υποβολή ολοκληρωμένου σχεδίου νέου νόμου στο ΥΜΕ, βάσει της νέας ταχυδρομικής Οδηγίας του 2008, με συγκεκριμένες προτάσεις προς συζήτηση.

3.2 Ενίσχυση του ανταγωνισμού

Με στοχευμένες ελεγκτικές παρεμβάσεις και με την έκδοση νέου Κανονισμού Ειδικών Αδειών προχωράμε στις απαραίτητες ενέργειες για άρση εμποδίων εισόδου στην ταχυδρομική αγορά και ενίσχυση του ανταγωνισμού.

3.3 Εφαρμογή – Έγκριση νέου Κοστολογικού Μοντέλου ΕΛΤΑ

Η ΕΕΤΤ παρακολουθεί από κοντά την ανάπτυξη του νέου βελτιωμένου Κοστολογικού Μοντέλου από τον ΕΛΤΑ και η διαδικασία έγκρισης αναμένεται να ολοκληρωθεί μέχρι τα μέσα του 2009.

3.4 Προσέγγιση, ενημέρωση και εκπαίδευση του καταναλωτή

Επιπλέον σκοπεύουμε να δώσουμε σημαντική βαρύτητα στον καταναλωτή θέτοντας πέντε φιλόδοξους στόχους για το 2009:

- 1) Να εκπαιδεύσουμε τους καταναλωτές ταχυδρομικών υπηρεσιών σχετικά με τα δικαιώματά τους και να τους προστατεύσουμε.
- 2) Να προσεγγίσουμε την κοινότητα των χρηστών της αγοράς ταχυδρομικών υπηρεσιών μέσω του επικαιροποιημένου διαδικτυακού τόπου της ΕΕΤΤ.
- 3) Να κινηθούμε πιο δραστικά σε θέματα online ενημέρωσης και καθημερινής εξυπηρέτησης καταναλωτών με την ένταξη των καταγγελιών τους στον ΤΕΚ (Τομέα Εξυπηρέτησης Καταναλωτών) της ΕΕΤΤ.
- 4) Να πιέσουμε προς την σύντομη αναμόρφωση του ισχύοντος κανονιστικού πλαισίου προς όφελος των καταναλωτών.
- 5) Να εντάξουμε στο Γεωγραφικό Πληροφοριακό Σύστημα (GIS) της ΕΕΤΤ χρήσιμες για τον Καταναλωτή πληροφορίες σχετικά με τις δραστηριοποιούμενες στον κλάδο Επιχειρήσεις και τις προσφερόμενες από αυτές υπηρεσίες.

3.5 Λοιπές δράσεις

Για το 2009, θα συνεχίσουμε τις ετήσιες δράσεις μας όπως,

- ο Προσαρμογή του Μητρώου Ταχυδρομικών Επιχειρήσεων της ΕΕΤΤ στις απαιτήσεις του αναθεωρημένου Κανονισμού Γενικών Αδειών (καταγραφή δικτύων κ.λ.π.).
- ο Έκδοση Κανονισμού Ειδικών Αδειών.
- ο Αξιολόγηση, υποβολή βελτιωτικών προτάσεων και έγκριση ή μη του κοστολογικού συστήματος του ΕΛΤΑ.
- ο Παρακολούθηση της ποιότητας παροχής της Καθολικής Υπηρεσίας, εξέταση των αιτημάτων εξαίρεσης από τις μετρήσεις ποιότητας, με ταυτόχρονη αξιολόγηση των περιοχών που εξαιρούνται της κανονικότητας, καθώς και των περιοχών όπου η διανομή δεν πραγματοποιείται «κατ' οίκον».
- ο Υποβολή Γνώμης και υποστήριξη προτάσεων στο ΥΜΕ αναφορικά με την έκδοση της αναθεωρημένης Υπουργικής Απόφασης (ΥΑ) περί «Επανακαθορισμού των Ποιοτικών Προδιαγραφών και των όρων Παροχής της ΚΥ».
- ο Συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς για τον εντοπισμό εταιρειών που παρέχουν υπηρεσίες χωρίς την απαιτούμενη Γενική / Ειδική Άδεια.
- ο Σύνταξη ετήσιας μελέτης της ελληνικής ταχυδρομικής αγοράς.
- ο Συμμετοχή σε ευρωπαϊκά όργανα & workgroups.

3.6 Στρατηγική ανάδειξης της Ελλάδας ως Διεθνούς Διαμετακομιστικού Κόμβου (hub) ταχυδρομικών αντικειμένων

Τέλος, στρατηγικός μας στόχος είναι να συμβάλλουμε στην όσο το δυνατό ταχύτερη ανάπτυξη της Ελληνικής Ταχυδρομικής Αγοράς και στην ανάληψη δράσεων που θα ενισχύσουν την περαιτέρω ανάπτυξή της και την ανάδειξη της Ελλάδας ως Διαμετακομιστικού Κόμβου (hub) ταχυδρομικών αντικειμένων μεταξύ Ευρώπης και Μέσης Ανατολής. Για την υλοποίηση αυτού του στόχου, προτείνουμε τη δημιουργία ομάδας εμπειρογνομόνων και εκπροσώπων των αρμόδιων φορέων (όπως του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών, του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, του Υπουργείου Ανάπτυξης, της ΕΕΤΤ, κ.ά.) με σκοπό τη χάραξη εθνικής στρατηγικής που θα καταστήσει τη Ελλάδα έναν τέτοιο διαμετακομιστικό κόμβο (hub) και την κατάσταση του αντίστοιχου οδικού χάρτη.

Κυρίες και Κύριοι,

Με τη διαβεβαίωση ότι οι απόψεις και τα συμπεράσματα που θα ακουστούν σήμερα θα αξιοποιηθούν όσο το δυνατόν καλύτερα από την ΕΕΤΤ, σας καλωσορίζω στη σημερινή Ημερίδα την οποία εύχομαι να βρείτε ενδιαφέρουσα και παραγωγική.

Σας ευχαριστώ.